

РЕШЕНИЕ

№ 309

гр. Сандански, 30.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – САНДАНСКИ, IV ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на шести ноември през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Катя Сукалинска

при участието на секретаря Надежда Ж. Малинова Смиленска
като разгледа докладваното от Катя Сукалинска Гражданско дело №
20231250100093 по описа за 2023 година

Производството по настоящото гр.д.№93/2023г. по описа на Районен съд-Сандански е образувано по искова молба на В. Й. Л., ЕГН *****, гр.С., ж.к.С. №**, вх.*. ет.*, ап.**, против „Вива кредит“ АД, ЕИК 207343548 /правоприемник на „Вива кредит“ ООД, ЕИК 201995287/, седалище и адрес на управление гр.София, ж.к.Люлин, бул.“Джавахарлал Неру“ №28, бл.АТЦ „Силвър център“, ет.2, ап. Офис 73Г, представлявано от управителя Свилен Петков Петков, с която е предявен иск с правно основание чл.26, ал.1, пр.1, пр.2 и пр.3 от ЗЗД за прогласяване нищожността на Договор за кредит „Violeta”с №***** от **.**.****г., поради противоречие със закона, заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави, и в условията на евентуалност – иск за прогласяване нищожността на клаузите на чл.1, ал.2, чл.1, ал.4, чл.3, ал.4 и чл.4, ал.1, т.2.2, т.2.3 и т.4 от договора.

В производството е приет за съвместно разглеждане предявен от ответника „Вива кредит“ АД срещу ищцата В. Й. Л. насрещен осъдителен иск с правно основание чл.240 във вр. с чл.79, ал.1, пр.1 във вр. с чл.86 от ЗЗД, за следните суми: 1 168.76 лв. – главница по Договор за паричен заем „*****” от **.**.****г.; 194.79 лв. – законна лихва за забава върху главницата за периода от 19.10.2022г. /изтичане срока на договора/ до 10.06.2023г. /датата на подаване на исковата молба/, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

В исковата молба се твърди, че на **.**.****г. между В. Й. Л. в качеството й на заемополучател и „Вива кредит“ ООД в качеството на заемодател е сключен Договор за кредит „*****.”№*****, по силата на който на заемополучателя е отпуснат кредит в размер на 1 400 лв., при ГЛП 15%, дневен лихвен процент 0.042%, ГПР 49.32% и срок за погасяване 1 година.

Твърди се, че съгласно условията на сключения договор, към размера на месечната погасителна вноски, включваща дължимите главница и лихва, се включвали и допълнителни такси, какво следва:

- В чл.1, ал.2 било уговорено, че кредитополучателят ще ползва допълнителен пакет услуги по вид и цена, описани в Приложение /Тарифа за допълнителен пакет услуги – Vip обслужване по продукт „Violeta“ и такси за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие/.

-В чл.1, ал.4 била уговорена т.нар. „такса удовлетвореност“, която при всяко плащане, извършено от кредитополучателя, била в размер от 0 до 5% от размера на кредитния лимит.

-В чл.3, ал.4 било уговорено, че към общото задължение на кредитополучателя се включвали освен главница, договорна лихва и „такса ангажимент за фиксиран лихвен процент“, още и неустойки за неизпълнение, лихви за забава и разходи за събиране на просрочени задължения.

-В чл.4, ал.1, т.2.2., т.2.3. и т.4 била уговорена т.нар. „такса ангажимент“ в размер на 0.07% на ден върху усвоената и непогасена главница, която такса се начислявала ежедневно.

Твърди се, че процесният договор за кредит е нищожен поради: неспазване на предвидената в закона форма; на ищцата не било предоставено копие от договора и погасителния план; липсвал погасителен план с разбивка на всяка погасителна вноска и падежна дата; договорът не бил написан по ясен и разбираем начин, на шрифт не по-малък от 12, в два екземпляра – за всяка от страните; в договора не бил посочен съществен елемент от неговото съдържание – ГПР, който бил посочен само като процент, без да са описани неговите компоненти и методиката за формирането му; в договора ГПР бил погрешно посочен и не съответствал на действителния му размер, към който следвало да се прибавят уговорените такси и разходи /в т.ч. за допълнителен пакет услуги – Vip обслужване по продукт „*****“ и такси за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие, такса ангажимент, такса удовлетвореност, неустойки, лихви за забава и разходи за събиране на вземания/. Според ищцата с прибавянето им ГПР ставал в пъти по-висок от посочения в договора и надвишавал максимално установения праг по чл.19, ал.4 от ЗПК. В договора не бил посочен размера на договорната лихва.

Твърди се, че с тези действия ответното дружество е заобиколило изискванията на ЗПК за точно посочване на финансовата тежест за длъжника. Сочи се, че грешното посочване на ГПР следвало да се приравни на хипотезата на непосочен ГПР по смисъла на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, което водило до недействителност на целия договор.

Навежда се довод, че посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилаганият в отношенията между страните, представлявало „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл.68д от ЗЗП, както и по смисъла на правото на ЕС.

Твърди се нищожност на клаузите на чл.1, ал.2, чл.1, ал.4, чл.3, ал.4 и чл.4, ал.1, т.2.2, т.2.3 и т.4 от договора на основание: заобикаляне на императивната разпоредба на чл.19, ал.4 от ЗЗП; накърняване на добрите нрави; неравноправен характер; въвеждане на потребителя в заблуждение.

Сочи се, че по договора ищцата е извършила плащания в общ размер от 1 450 лв.

Предвид гореизложеното, до съда е отправено искане да обяви

нищожността на Договор за кредит „*****”№***** от **.**.****г., а в условията на евентуалност – в случай, че предявеният главен иск не бъде уважен, да бъде прогласена нищожността на клаузите на чл.1, ал.2, чл.1, ал.4, чл.3, ал.4 и чл.4, ал.1, т.2.2, т.2.3 и т.4 от Договор за кредит „*****”№*****от **.**.****г., поради противоречие със закона /ЗЗП и ЗПК/, евентуално заобикаляне на закона /ЗПК/, евентуално накърняване на добрите нрави.

В отговора на исковата молба ответното дружество „Вива кредит“ АД твърди, че по сключения между страните на **.**.****г. Договор за кредит „*****”, кредитът в размер на 1400 лв. е усвоен еднократно от кредитополучателя на 19.10.2021г. На кредитополучателя бил предоставен СЕФ, като последният е декларирал, че е избрал доброволно да ползва допълнителен пакет услуги – Vip обслужване и такси за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие, за което му е предоставена Тарифа. Твърди се, че договорът не е типов или сключен при общи условия, а е сключен при индивидуални условия.

Твърди се, че съгласно разпоредбата на чл.4, ал.1, т.2.2. и т.2.3 от договора, кредиторът се е задължил да не променя лихвения процент по договора и договорът да бъде сключен при фиксиран лихвен процент по смисъла на пар.1, т.5 от ЗПК, за което кредитополучателят се е задължил да плаща такса в размер на 0.07% на ден върху усвоената и непогасена главница, като таксата се начислява ежедневно върху усвоената главница и се дължи в края на всеки тридесетдневен период за плащане на текущо задължение по кредита. Сочи се, че посочената такса не се дължи, ако кредитополучателят върне усвоената главница в рамките на 10 дни от нейното усвояване, или се откаже от договора в 14-дневен срок, с което интересите на кредитополучателя били защитени. В случая обаче длъжникът не се бил възползвал от тези възможности и е решил да ползва кредита и да изплати начислената му такса. Твърди се, че ангажиментът на кредитора да не променя фиксирания лихвен процент по кредита представлява допълнителна услуга и е условие за отпускане на заема, поради което попада в обхвата на понятието общи разходи и цената на услугата била включена в ГПР. Ответникът намира, че тази допълнителна услуга не попада под ограничението на чл.10а, ал.2 от ЗПК и отговаря на изискването на чл.10а, ал.4 от ЗПК, като кредитополучателят е бил запознат с тази такса и се е съгласил с нея. Според ответника, оспорването на условията на договора, с който ищцата се била съгласила, било израз на недобросъвестност и злоупотреба с право от нейна страна.

На следващо място се твърди, че в чл.20, ал.4 от договора е предвидено, че при забава на плащането на текущо задължение, потребителят дължи заплащането на разходи за действия по събиране на задълженията в размер съгласно Тарифата. Твърди се, че в Тарифата действията, за които таксата се дължи, са конкретно посочени – изпращане на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждане на телефонни разговори, изпращане на електронни съобщения за събиране на просрочени задължения. Сочи се, че таксата се дължи за реално извършвани разходи, начислява се еднократно за целия срок на договора с оглед ангажиране дейността на външно лице или служител на дружеството-кредитор, който осъществява и администрира дейността по събиране на просрочените задължения. Настоява се, че тази такса, с която предварително се уговаряли разноските по извънсъдебно

събиране на вземанията, вкл. като абсолютни суми, нямала за цел да прикрие обезщетение за вреди от забава и не противоречи на чл.33 от ЗПК, същата не представлявала такса по усвояване и управление на кредита и била изцяло в интерес на кредитополучателя.

По отношение на договорената в чл.1, ал.2 от договора „такса удовлетвореност“ в отговора се сочи, че се касае за такса по пакет, избран доброволно от клиента преди кандидатстване по кредита, като нейното заплащане зависи изцяло от волята и степента на удовлетвореност на клиента от бързината и качеството на финансовата услуга. Таксата не била сключена в текущото задължение, нито в общото задължение, тъй като нейното заплащане било едно несигурно, зависещо изцяло от кредитополучателя действие с незадължителен, доброволен характер.

Според ответното дружество след като ищцата в детайли цитирала договора, то това недвусмислено показвало, че ѝ е предоставено копие от договора и е запозната с него. По доводите на ищцата, сочи, че компонентите на ГПР били описани в чл.4, ал.1, т.4 и т.5 от договора; ГЛП в размер на 15% бил посочен в чл.4, ал.2 и ал.3 от договора.

Твърди се, че СЕФ се предоставял на клиента електронно с всички останали документи по кредита и самия договор за кредит, който се подписвал от него с получен смс код.

Не оспорва, че на длъжника не е предоставен погасителен план, но настоява, че необходимите реквизити на погасителния план, посочени в чл.11, ал.1, т.11 от ЗПК се съдържали в клаузите на самия договор /в чл.2, ал.1 и ал.2 и чл.3, ал.2 от договора/, в които се съдържала информация за размера на кредита и възможността за изцяло или частично усвояване, броя на погасителните вноски във връзка със срока на договора от 12 месеца; периодичността на погасителните вноски/текущите задължения и датите на плащането им. Освен това, в случая се касаело за продукт, който се различавал от стандартните продукти с конкретно посочени погасителни анюитетни вноски, и който бил създаден, за да удовлетвори желанията, възможностите и нуждите на кредитополучателя. Счита, че не е нужно погасителният план да съдържа разбивка на погасителните вноски по главница, лихви и разходи. Още повече, че в настоящия случай главницата не се дължала с плащането на всяко текущо задължение, а в края на периода на договора.

По изложените съображения се настоява за отхвърляне на исковите претенции като неоснователни.

В насрещната искова молба ищецът „Вива кредит“ АД /ответник по първоначалния иск/ твърди, че на 19.10.2021г. между страните е сключен Договор за кредит „*****“ под формата на кредитна линия с възможност за еднократно или многократно усвояване на главницата до размера на одобрения кредитен лимит от 1400 лв., който е усвоен от ищцата еднократно. С подписване на договора кредитополучателят се е задължил да заплаща текущото си задължение до 30 дни от усвояване на главницата. На кредитополучателя бил предоставен СЕФ, като същият е декларирал, че е избрал доброволно да ползва допълнителен пакет услуги – Vip обслужване и такси за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие, за което му е предоставена Тарифа. Твърди се, че договорът не е типов или сключен при общи условия, а е сключен при индивидуални условия.

Твърди се, че срокът на договора е изтекъл на 19.10.2022г. По договора вноските не били анюитетни, а главницата се дължала в края на периода на договора, освен ако кредитополучателят не реши да се възползва от уговорения в договора 10-дневен гратисен период без никакво оскъпяване, съгласно чл.4, ал.1, т.3 от Договора.

Твърди се, че на всеки тридесетдневен период за погасяване на текущото задължение /общо 12 тридесетдневни периоди съобразно срока на договора/ са начислявани както следва:

- главница – усвоената сума от одобрения кредитен лимит, посочен в чл.2, ал.1 от Договора, дължима в края на договора или по желание на кредитополучателя изцяло или частично по всяко време на кредита;

- директен дебит – начислена неустойка по чл.15, ал.1-3 от договора, при непредставяне на съгласие за директен дебит, равняваща се на 2% от усвоената, но непогасена главница, дължима с текущото месечно задължение в края на тридесетдневния период. До края на срока на договора не било предоставено съгласие за директен дебит от кредитополучателя.

- неустойка заради липса на удостоверение – начислена на основание чл.15, ал.4-6 от договора, при непредставяне на удостоверение за настоящ адрес в срок до 5 дни от подписване на договора, както и 2 дни преди изтичане на всеки следващ тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, равняваща се на 5% от общия размер на усвоената, но непогасена главница, дължима с текущото месечно задължение в края на тридесетдневния период. Въпреки че се дължало за всеки тридесетдневен период, еднократното представяне на такова удостоверение водило до спиране на начисленията. В случая кредитополучателят не бил представил такова удостоверение.

- такса ангажимент за фиксирана лихва – допълнителна доброволна услуга, предвидена в чл.4, ал.1, т.2.2. и 2.3. от договора, с която кредитополучателят се е съгласил преди подписване на договора. Същата представлявала цената, която се заплаща от страна на кредитополучателя, за да си осигури при фиксирани условия възможност да усвоява главницата по кредита в рамките на кредитния лимит многократно за рамките на договорения срок. Начислява се само върху размера на усвоената сума и за периода до нейното връщане, не за целия срок на договора, не авансово и била включена в ГПР.

- неустойка заради липса на задължения – начислена на основание чл.15, ал.4-6 от договора, при непредставяне на удостоверение за липса на задължения по чл.87 от ДОПК, в срок до 5 дни от подписване на договора, както и 2 дни преди изтичане на всеки следващ тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, равняваща се на 5% от общия размер на усвоената, но непогасена главница, дължима с текущото месечно задължение в края на тридесетдневния период. Въпреки че се дължало за всеки тридесетдневен период, еднократното представяне на такова удостоверение водило до спиране на начисленията. В случая кредитополучателят не бил представил такова удостоверение.

- законна лихва – начислена на основание чл.20, ал.3 от договора при забава на което и да е парично задължение по договора, в размер на ОЛП плюс 10 процента, изчислявана на дневна база от 1/360 от годишния размер.

- такса забава – такси по чл.20, ал.4 от договора – такси съгласно Тарифа за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие до заплащане на съответното текущо задължение или общото задължение по

кредита; разходи за действия по събиране на задълженията – разходи за изпращане на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждането на телефонни разговори и др., направени от кредитополучателя, за да събере извънсъдебно и по доброволен начин просрочените си вземания.

Твърди се, че ответницата е изплатила всички текущи задължения и част от усвоената главница, но е останала непогасена главница в размер на 1 168.76 лв., върху която е начислена мораторна лихва в размер на 194.79 лв. за периода от изтичане на срока на договора – 19.10.2022г. до завеждане на исковата молба – 10.06.2023г.

Предвид гореизложеното, до съда е отправено искане да осъди ответницата /ищца по първоначалния иск/ да заплати на ищеца /ответник по първоначалния иск/ сумата от 1 168.76 лв. – главница по Договор за паричен заем „*****” от 19.10.2021г.; 194.79 лв. – законна лихва за забава върху главницата за периода от 19.10.2022г. /изтичане срока на договора/ до 10.06.2023г. /датата на подаване на исковата молба/, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

В отговора на насрещната искова молба ответникът /първоначален ищец/ оспорва предявения насрещен иск като неоснователен. Настоява, че процесният договор за кредит е недействителен, тъй като всички начислени такси и неустойки притежават белезите на възнаградителна лихва и е следвало да бъдат включени в ГПР. Кредиторът е трябвало да извърши предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника и в случай, че установи, че същият е рисков, да откаже да сключи договора, а не да му начислява няколко вида неустойки и такси, пряко свързани с обичайната дейност на кредитора. Начислената такса за забава била в пряко противоречие с чл.33 от ЗПК. Начислените такси, лихви и неустойки нарушавали добрите нрави, заобикаляли изискването на чл.19, ал.4 от ЗПК и представлявали начин кредиторът да си набави допълнителни средства към договорената възнаградителна лихва.

Страните, редовно призовани, не се явяват и не изпращат свои представители в съдебно заседание. В писмен вид изразяват становища по съществото на спора.

Въз основа на събраните по делото доказателства, преценени по отделно и в тяхната съвкупност, съдът приема за установено следното от фактическа страна:

На 19.10.2021г. между „Вива кредит“ ООД /с универсален правоприменник „Вива кредит“ АД/ като кредитодател и В. Й. М. /сега Л./ като кредитополучател е сключен Договор за кредит „*****” №*****, по силата на който кредитодателят се задължава да предостави на кредитополучателя кредит в максимален размер на 1400 лв., под формата на разрешен кредитен лимит, който се усвоява еднократно или многократно на части, а кредитополучателят се задължава да го ползва и върне съгласно условията на договора /чл.2, ал.1/. Кредитът се предоставя при следните условия, предвидени в чл.4: срок на кредита – 1 година; фиксиран ГЛП – 15%, дневен лихвен процент – 0.042%, начисляван всеки ден върху усвоената и непогасена главница; ГПР - 49.32%. В чл.4, ал.1, т.2.2 е предвидено, че кредитодателят се задължава да не променя лихвения процент по договора и договорът да бъде сключен при фиксиран лихвен процент по смисъла на пар.1, т.5 от ЗПК, за което кредитополучателят заплаща на кредитодателя

такса ангажимент. Таксата по т.2.2 е в размер на 0.07% на ден върху усвоената и непогасена главница, като същата се начислява ежедневно и се дължи в края на всеки тридесетдневен от усвояване на главницата. По силата на чл.4, т.3 при погасяване на усвоената главница в рамките на 10 дни от нейното усвояване, не се дължат начислените договорна лихва, такса ангажимент за фиксиран лихвен процент и неустойки за неизпълнение на договора, ако има такива, а се заплаща само чистата стойност на главницата. Съгласно чл.4, т.4 общата дължима сума от кредитополучателя, съгласно чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, е сборът от следните суми: - усвоената и непогасена главница; - договорна лихва върху усвоената и непогасена главница; - такса ангажимент за фиксиран лихвен процент съгласно т.2.2. и т.2.3 на чл.4, ал.1.

Съгласно договора, кредитополучателят заявява, че преди подписването му е избрал доброволно да се ползва от допълнителен пакет услуги по вид и цена, подробно описани в Приложение /Тарифа за допълнителен Пакет услуги –VIP обслужване по продукт *****“ и такси за действия по ограничаване на негативните последици при просрочие/, предоставено от кредитора на кредитополучателя. Препоръчителната цена на избрания пакет допълнителни услуги е до 60% от кредитния лимит /чл.1, ал.2 и ал.3/. При всяко погасяване от кредитополучателя на дължими суми по кредита /пълно или частично погасяване на текущо задължение или общо задължение/, кредитополучателят има право да заплаща част от цената на пакета допълнителни услуги по ал.3, като кредитодателят предоставя на кредитополучателя възможност сам да избере какъв размер от цената на пакета /т.нар. такса удовлетвореност/ да заплати към дружеството с оглед степента на удовлетвореност от предоставената от кредитодателя финансова услуга и допълнително и доброволно избрания пакет към нея. Кредитополучателят може да избере размера на таксата удовлетвореност при всяко плащане да е от 0 до 5% от размера на кредитния лимит. Незаплащането на суми по предходното изречение не води до натрупване, изискуемост и обезщетение за забава /чл.1, ал.4/.

Страните са договорили, че кредитополучателят се задължава да заплаща текущото си задължение до 30 дни от усвояване на главницата, като текущото задължение на кредитополучателя към края на всеки тридесетдневен период се определя като сбор от следните суми: - начислена и непогасена договорна лихва върху усвоените и непогасени главници, изчислена подневно въз основа на посочения в договора фиксиран ГЛП; - такса ангажимент за фиксиран лихвен процент, изчислена подневно въз основа на посочения в договора процент; - неустойки за неизпълнение, лихва за забава и разходи за събиране, в случай, че такива са начислени през текущия тридесетдневен период. Общото задължение на кредитополучателя към всеки един момент от действието на договора включва усвоената и непогасена главница, начислената върху нея и непогасена договорна лихва, такса ангажимент за фиксиран лихвен процент, неустойки за неизпълнение, лихва за забава и разходи за събиране, в случай, че такива са начислени /чл.2, ал.2, ал.3 и ал.4/. Съгласно чл.20, ал.4 при забава за плащане на текущо задължение кредитополучателят дължи на кредитодателя разходи за действия по събиране на задължения в размер съгласно Тарифа, която представлява приложение към договора /Тарифа за допълнителен пакет услуги – “VIP обслужване по продукт „*****“ и такси за действия по ограничаване на

негативните последици при просрочие/, до заплащане на съответното текущо задължение или общото задължение по кредита. Разходите за действия по събиране на задълженията са разходите за изпращане на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждане на телефонни разговори и др., направени от кредитодателя, за да събере извънсъдебно и по доброволен начин просрочените си вземания от кредитополучателя. А при забава за плащане на което и да е парично задължение по договора, кредитополучателят дължи законна лихва за забава за всеки просрочен ден, равна на ОЛП плюс 10 процента /чл.20, ал.3/.

По силата на чл.15, ал.1 от Договора до 5 дни от подписване на договора кредитополучателят се задължава да предостави съгласие за директен дебит по банковата си сметка за целия срок на договора. При непредставяне на такова съгласие се начислява в края на всеки тридесетдневен период от усвояване на главницата съгласно условията на чл.3 неустойка в размер на 2% от усвоената, но непогасена главницата, като неустойката се дължи ведно с текущото месечно задължение в края на този тридесетдневен период.

По силата на чл.15, ал.4 от Договора до 5 дни от подписване на договора, както и 2 дни преди изтичане на всеки следващ тридесетдневен период на заплащане на текущото задължение, кредитополучателят се задължава да предостави Удостоверение за липса на задължения по чл.87 от ДОПК, от което е видно, че няма задължения, както и Удостоверение за настоящ адрес. При непредставяне на което и да е от двете удостоверения, или ако от Удостоверението по чл.87 от ДОПК е видно наличието на задължения към държавни и общински органи, се начислява неустойка в размер по 0.5% от общия размер на усвоената и непогасена главница за всяко от непредставените удостоверения, като начислената неустойка е част от текущото задължение и се дължи в края на всеки тридесетдневен период.

От представените от ответника справки за начислени и непогасени суми по договора, както и от заключението на съдебно-счетоводната експертиза, се установява следното: По процесния договор за кредит „*****”с №*****кредитополучателят е усвоил сума в размер на 1400 лв. на дата 19.10.2021г. по банков път. Задълженията на кредитополучателя по договора са разделени на 12 тридесетдневни периоди /от 20.10.2021г. до 19.10.2022г./, като за всеки период са начислявани следните суми: неустойка за директен дебит, неустойка за липса на удостоверения, неустойка за удостоверение за липса на задължения, такса ангажимент фиксирана лихва, такси по тарифата, договорна лихва и законна лихва, а главницата в пълния ѝ размер се дължи в края на последния тридесетдневен период. Кредитополучателят е направил 7 вноски в периода от 23.03.2022г. до 20.02.2023г. в общ размер от 1500 лв., които са отнесени за погасяване на следните задължения: погасена главница – 231.24 лв.; директен дебит /неустойка/ - 330.15 лв., законна лихва – 50.29 лв.; договорна лихва – 208.20 лв.; неустойка за липса на удостоверения – 81.65 лв.; такса ангажимент фиксирана лихва – 351.82 лв.; начислени такси по тарифа – 165 лв.; удостоверение за липса на задължение /неустойка/ - 81.65 лв. След като погасеното задължение за главница възлиза на 231.24 лв., то непогасената главница се равнява на 1 168.76 лв. Размерът на законната лихва върху непогасената главница от 1 168.76 лв. за периода от 19.10.2022г. до 10.06.2023г. се равнява на 83.71 лв.

Вещото лице е изчисло ГПР по договора за кредит, включвайки в него

всички елементи, които са се начислявали на кредитополучателя на всеки тридесетдневен период /главница, лихва, такса ангажимент, неустойки за директен дебит, за липса на удостоверение за настоящ адрес и за липса на удостоверение за задължения, такси по тарифата/, и е определило, че ГПР възлиза на 257.90%.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

По главния иск за прогласяване нищожността на договора за кредит:

В исковата молба ищцата претендира прогласяване на нищожност на договора за кредит на три основания – противоречие със закона, заобикаляне на закона и накърняване на добрите нрави. В съдебната практика се приема, че когато искът е за прогласяване недействителност на сделка и в исковата молба са заявени повече от едно от законовите основания за недействителност, съдът е длъжен да приеме, че е сезиран с множество обективно съединени искове. Независимо от поредността и съотношението, посочени от ищеца, исковете се считат предявени в условията на евентуалност и съдът е длъжен да ги разгледа в поредността, произтичаща от естеството на въведеното основание – от най-тежкото към най-лекото, както и според това дали въведените основания са специални /предвидени в специален закон/ или общи /предвидени в чл.26 от ЗЗД/. Ако сделката е недействителна на едно основание, предвидено в закона, е безпредметно прогласяването на нейната недействителност на друго основание /Решение №198/10.08.2015г. по гр.д.№5252/2014г. на ВКС; Решение №199/12.07.2016г. по гр.д.№583/2016г. на ВКС, IV г.о.; Решение №40/07.04.2020г. по гр.д. №2383/2019г. на ВКС, IV г.о. и др./.

Принципно атакуваната сделка може да страда от различни пороци, всеки от които да е основание за обявяване на нищожността, но правният резултат, който ще се постигне с уважаването на иска на едно от въведените основания, изключва интереса от обявяване на нищожност на някое от другите въведени основания.

Съобразно гореизложеното, съдът следва да се произнесе по предявения иск за нищожност поради противоречие със закона.

Съгласно разпоредбата на чл.22 от ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен, когато не са спазени изискванията на чл.10, ал.1, чл.11, ал.1, т.7-12 и 20 и ал.2 и чл.12, ал.1, т.7-9.

Съдът намира, че в настоящия случай сключеният между страните договор за кредит е недействителен на основание чл.22 във вр. с чл.11, ал.1, т.10 и т.11 от ЗПК, поради липса на съществени елементи от неговото съдържание. Разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 изисква в договора за потребителски кредит задължително да се посочи годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение №1 начин. По силата на чл.11, ал.1, т.11 договорът следва да съдържа посочване на условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на

погасяването.

В настоящия случай в договора за кредит е посочен ГПР от 49.32% /чл.4, ал.1, т.5/, а общата сума, дължима от кредитополучателя е посочено, че представлява сбор от усвоената и непогасена главница, договорната лихва и таксата ангажимент /чл.4, ал.1, 4/. Договорната лихва и таксата ангажимент са отразени единствено като проценти, без посочени конкретно дължими размери. Към договора липсва погасителен план, който да съдържа информация за размера на погасителните вноски и разпределението на отделните суми във вноските. С въвеждането на изискванията на чл.11, ал.1, т.10 и т.11 от ЗПК законодателят цели да гарантира, че при сключване на договора потребителят е наясно с финансовата тежест, която ще понесе. Горните законови изисквания не са спазени.

Отделно от това, посоченият в договора ГПР от 49.32% не отговаря на действително прилаганият в отношенията между страните. Както беше посочено, към договора липсва погасителен план с изискуемото по закон съдържание на същия. По делото ответникът е представил справка за начислените на длъжника суми – дължимите плащания по договора са начислявани на 12 тридесетдневни периоди за срок от 1 година, като е видно, че за всеки период са начислявани: неустойка за директен дебит по чл.15, ал.1, неустойка за липса на удостоверение по чл.15, ал.4, неустойка за удостоверение за липса на задължения по чл.15, ал.4, такса ангажимент фиксирана лихва по чл.4, ал.1, т.2.2. и 2.3, такси по тарифата по чл.20, ал.4, договорна лихва по чл.4, ал.1, т.2 и законна лихва, а главницата в пълния ѝ размер се дължи в края на последния тридесетдневен период. Видно е също така, че всяка погасителна вноска включва горните вземания за 3 вида неустойки, такса ангажимент и договорна лихва, които са във фиксирани размери ежемесечно /29.90 лв. – неустойка за директен дебит; 6.90 лв. – неустойка за липса на удостоверение; 6.90 лв. – неустойка за липса на задължения; 29.40 лв. – такса ангажимент; 15 лв. – такси по тарифата; 17.40 лв. – договорна лихва/. Според съда обаче неустойките и таксата ангажимент по същество представляват скрити договорни лихви и е следвало да бъдат калкулирани при изчисляването на ГПР. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.4, ал.1, т.2.2 и т.2.3 от договора кредитодателят се задължава да поддържа лихвения процент фиксиран в размер на посочената стойност срещу такса ангажимент в размер на 0.07 % дневно, която се дължи в края на всеки тридесетдневен период. Съгласно чл.10а, ал.1 от ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит /чл.10а, ал.4 от ЗПК/. Такса за допълнителна услуга се дължи за конкретно действие на кредитора. Съдът счита, че в конкретния случай не става дума за предоставена допълнителна услуга от кредитодателя. Фиксираният лихвен процент е този, който е определен като абсолютна сума за целия период на договора, а не се формира на база на променлива компонента /референтен лихвен процент/, която не зависи от страните по делото, и фиксирана надбавка. В случая фактически не се касае за такса за извършване на допълнителна услуга, а за вземане, което се плаща заедно с вноската за главница и лихва, и което вземане представлява допълнителна печалба за кредитора, освен лихвата. Клаузата противоречи на

чл.10а от ЗПК, а чрез уговарянето ѝ се цели заобикаляне на чл.19, ал.4 от ЗПК.

В погасителните вноски са били включени още 3 отделни неустойки – неустойка за недаване на съгласие за директен дебит /чл.15, ал.1/, неустойка за непредставяне на удостоверение за настоящ адрес /чл.15, ал.4/ и неустойка за непредставяне на удостоверение за липса на задължения по чл.87 от ДОПК /чл.15, ал.4/. Според съда уговорените неустойки не обезпечават същинско задължение на кредитополучателя. Начинът, по който са уговорени задълженията, цели да постави кредитополучателя в ситуация на невъзможност да ги изпълни, с цел начисляване на неустойките и обогатяване на кредитодателя. Посочените клаузи в договора следва да се окачествят като неравноправни по смисъла на чл.143, ал.2, т.5 и т.19 от ЗЗП и като нелоялна и заблуждаваща търговска практика. Това поставя потребителя в неравностойно положение спрямо кредитора, поради задължението му да заплати необосновано висока неустойка и поради невъзможността да прецени икономическите последици от договора, при който на практика кредитът му се оскъпява многократно. Очевидно е, че уговорените неустойки се отклоняват от присъщите им функции и целят единствено обогатяването на кредитора.

В дължимите месечни вноски са включени и разходи за събиране на вземането по чл.20, ал.4 в размер на по 15 лв. месечно. Посочената клауза противоречи на закона, тъй като с клаузата, която се предвижда начисляване на разходи за събиране на вземането при забава на заемополучателя, се нарушава забраната на чл.10а, ал.2 от ЗПК и чл.33, ал.1 от ЗПК да се изисква заплащането на такси и комисионни, свързани с усвояване и управление на кредита, и при забава на длъжника да се начислява единствено обезщетение за забава в размер на законната лихва.

При включването на горепосочените суми, ежемесечно начислявани в погасителните вноски и представляващи скрито възнаграждение за кредитодателя, реалният ГПР според изчисленията на вещото лице възлиза на 257.90%, който надвишава над 4 пъти допустимия законов лимит по чл.19, ал.4 от ЗПК. Съгласно разпоредбата на чл.19, ал.1 и ал.4 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, и не може да надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Съгласно §1, т.1 от ДР на ЗПК общ разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит. В случая е нарушен чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, тъй като в договора не е посочен реалният размер на ГПР. Нарушение на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК е налице не само, когато в договора изобщо не е посочен ГПР, но и когато формално е налице такова посочване, но това е направено по начин, който не е достатъчно пълен, точен

и ясен и не позволява на потребителя да разбере реалното значение на посочените цифрови величини, както и когато формално е налице такова посочване, но посоченият в договора размер на ГПР не съответства на действително прилагания между страните. И в трите хипотези е налице еднотипно нарушение на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, доколкото потребителят се явява реално лишен от информация за действителния размер на приложимия ГПР, което право ЗПК му признава и гарантира.

Както вече беше посочено, ако сделката е недействителна на едно основание, предвидено в закона, е безпредметно прогласяването на нейната недействителност на друго основание. Поради това съдът не разглежда останалите наведени от ищцата основания за нищожност на договора и съответно не разглежда предявения в условията на евентуалност иск за прогласяване нищожността на отделни договори клаузи.

По насрещния иск:

Предвид установената нищожност на целия договор за кредит, на основание чл.23 от ЗПК кредитополучателят дължи само чистата стойност на кредита – в случая 1400 лв., но не дължи лихва и други разходи по кредита. Поради това и направените плащания, които кредитодателят е отнесъл като погасявания за неустойки, договорна лихва, разходи и такси, следва да бъдат отнесени като погашения към главницата. В случая с извършените плащания от 1500 лв. главницата по договора в размер на 1400 лв. се явява изцяло погасена, поради което предявената насрещна претенция е неоснователна.

По разностите:

При този изход на спора, на основание чл.78, ал.6 от ГПК ответната страна следва да бъде осъдена да заплати по сметка на Районен съд-Сандански сумата от 56 лв. за дължима държавна такса по предявения първоначален иск.

В полза на Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“ следва да се присъди адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна правна помощ на ищцата на основание чл.38, ал.2 във вр. с чл.38, ал.1, т.2 от ЗАдв в размер общо на 960 лв. - по 480 лв. с ДДС, съгласно чл.7, ал.2, т.1 от Наредба №1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за първоначалния и за насрещния иск. Неоснователно е възражението на ответната страна, че ищцата не е материално затруднено лице. В производството по чл.83 от ГПК съдът е събрал доказателства, от които се установява, че имущественото състояние на ищцата и получаваните от нея доходи водят до извод, че същата е в затруднено материално положение.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за нищожен на основание чл.26, ал.1, пр.1 във вр. с чл.22 от ЗПК Договор за кредит „*****“с №***** от 19.10.2021г., сключен между В. Й. Л., ЕГН *****, като кредитополучател, и „Вива кредит“ ООД, ЕИК 201995287 /с правопреемник „Вива кредит“ АД, ЕИК 207343548/, като кредитодател.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен насрещния иск с правно основание чл.79, ал.1, пр.1 във вр. с чл.86 от ЗЗД, предявен от „Вива кредит“ АД, ЕИК 207343548 /правопреемник на „Вива кредит“ ООД, ЕИК 201995287/,

седалище и адрес на управление гр.София, ж.к.Люлин, бул.“Джавахарлал Неру“ №28, бл.АТЦ „Силвър център“, ет.2, ап. Офис 73Г, представлявано от управителя Свилен Петков Петков, за осъждане на В. Й. Л., ЕГН *****, гр.С., ж.к.С. №**, вх.*. ет.*, ап.**, да заплати сумата от 1 168.76 лв. – главница по Договор за паричен заем „*****” от 19.10.2021г.; 194.79 лв. – законна лихва за забава върху главницата за периода от 19.10.2022г. до 10.06.2023г., ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

ОСЪЖДА „Вива кредит“ АД, ЕИК 207343548, седалище и адрес на управление гр.София, ж.к.Люлин, бул.“Джавахарлал Неру“ №28, бл.АТЦ „Силвър център“, ет.2, ап. Офис 73Г, представлявано от управителя Свилен Петков Петков, да заплати на Единолично адвокатско дружество „Д. М.“, Булстат *****, на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата сумата от 960 лв. /деветстотин и шестдесет лева/ с вкл. ДДС за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „Вива кредит“ АД, ЕИК 207343548, седалище и адрес на управление гр.София, ж.к.Люлин, бул.“Джавахарлал Неру“ №28, бл.АТЦ „Силвър център“, ет.2, ап. Офис 73Г, представлявано от управителя Свилен Петков Петков, да заплати по сметка на Районен съд-Сандански сумата от 56 лв. /петдесет и шест лева/ за държавна такса.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Окръжен съд-Благоевград в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Сандански: _____